

Bryssel den 26.7.2019
COM(2019) 355 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

med en bedömning av i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn

INLEDNING

1.1. Bakgrund

1.1.1 Räckvidd för rambeslutet och rapporten

Syftet med rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn¹ (nedan kallat *rambeslutet*) är att säkerställa att

- såväl aktiv som passiv korruption inom den privata sektorn straffbeläggs i alla EU-medlemsstater,
- även juridiska personer (dvs. affärsenheter, icke-statliga organisationer eller offentliga organisationer) kan ställas till ansvar för dessa brott och
- påföljderna för brotten är effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Artikel 2 ska tillämpas på ”affärsverksamhet som bedrivs inom vinstdrivande företag och ideella organisationer”, vilket begränsar rambeslutets tillämpningsområde till korruption från enskilda inom den privata sektorn.

Enligt rambeslutet ska medlemsstaterna straffbelägga två typer av beteenden, nämligen

– lova, erbjuda eller ge en muta till en person inom den privata sektorn, för att denna person i strid med sina skyldigheter ska utföra eller underlåta att utföra en handling,

– begära eller ta emot en muta eller ett löfte om en sådan, vid arbete inom den privata sektorn, för att i strid med sina skyldigheter utföra eller underlåta att utföra en handling.

Enligt artikel 9.1 i rambeslutet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden före den 22 juli 2005. Enligt artikel 9.2 i rambeslutet ska de överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med nationell lagstiftning till rådet och kommissionen.

Även om rambeslutet inledningsvis var bindande för Förenade kungariket, valde landet den 1 september 2014 att inte införliva det med nationell lagstiftning på grundval av artikel 10.4 i protokoll 36 som bifogats fördragen². Denna rapport omfattar därför inte Förenade kungariket.

1.1.2 Syftet med denna rapport om genomförandet

Genom Lissabonfördraget infördes betydande förändringar inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. Den 1 december 2014 löpte den övergångsperiod på fem år ut som föreskrivs i artikel 10.1 i protokoll 36 som bifogats fördragen. Därigenom upphörde begränsningarna av EU-domstolens rättsliga kontroll och av kommissionens verkställandebefogenheter inom området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Dessa stora förändringar har bidragit till en effektivitet med avseende på frihet, säkerhet och rättvisa i EU och har stärkt det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna samt EU-medborgarnas förtroende.

Sedan kommissionens senaste genomföranderapporter 2007³ och 2011⁴ har ett antal medlemsstater genomfört stora straffrättsliga reformer. Vidare är det obligatoriskt att

---

¹ EUT L 192, 31.7.2003, s. 54.

² EUT C 115, 9.5.2008, s. 322.

³ KOM(2007) 328 slutlig. År 2007 bedömde kommissionen att endast två medlemsstater hade införlivat bestämmelserna på ett korrekt sätt med sin nationella lagstiftning.

⁴ KOM(2011) 309 slutlig. Slutsatsen från denna rapport var att införlivandet trots vissa framsteg fortfarande inte var tillfredsställande. Det huvudsakliga problemet var ofullständigt genomförande av vissa delar i artiklarna 2 och 5. Mot denna bakgrund uppmanade kommissionen medlemsstaterna att snarast vidta alla de åtgärder som krävdes för att rätta till situationen. Kommissionen uppmanade även medlemsstaterna att anmäla åtgärder som vidtagits efter den senaste anmälan.

straffbelägga aktiv och passiv korruption, inbegripet i den privata sektorn, enligt Europarådets straffrättsliga konvention om korruption och FN:s konvention mot korruption⁵, i vilka samtliga medlemsstater är parter. Denna utveckling har fått medlemsstaterna att ytterligare anpassa de nationella genomförandeåtgärderna till internationella och europeiska standarder. I denna tredje genomföranderapport beskrivs den nya utvecklingen, och medlagstiftarna och allmänheten erhåller information om medlemsstaternas framsteg inom detta område. Slutsatserna i denna rapport påverkar inte kommissionens verkställandebefogenheter enligt fördragen.

1.1.3 Insamling av uppgifter och metod

Den 15 december 2014 uppmanade kommissionen alla medlemsstaternas myndigheter att anmäla de nationella införlivandeåtgärderna för instrumenten inom den tidigare tredje pelaren till kommissionen via MNE-databasen (*Mesures Nationales d'Exécution*) senast den 1 mars 2015. År 2018 bad kommissionen medlemsstaterna att tillhandahålla uppdaterad information om genomförandet av rambeslutet. Beskrivningen och analysen i denna rapport grundas på de uppgifter som medlemsstaterna lämnat senast den 1 augusti 2018.

År 2014 samlade kommissionen dessutom in officiella statistiska uppgifter om behandlingen av korruptionsmål i olika skeden av det straffrättsliga förfarandet i medlemsstaterna⁶. Genom expertgruppen för de politiska behoven av uppgifter om brottslighet och nätverket av nationella kontaktpunkter för korruption erhöles svar från 26 medlemsstater för referensåren 2011, 2012 och 2013. År 2018 utökades insamlingen av uppgifter till referensåren 2014, 2015 och 2016. Av de 22 medlemsstater som lämnade uppgifter⁷ kunde endast sju⁸ tillhandahålla information om ”slutliga domar för mutbrott i den privata sektorn” för något av referensåren 2014–2016. Även om uppgifterna har vissa inneboende begränsningar och de ska tolkas med försiktighet och även med noggrant beaktande av de meto danmärkningar som lämnats⁹, är de användbara för att illustrera bekämpningen av brotten i rambeslutet.

ANALYS

Följande avsnitt innehåller en detaljerad analys med en samlad överblick över hur långt införlivandet av rambeslutet har kommit i nationell lagstiftning. Bedömningen av det nationella införlivandet i varje medlemsstat omfattar enbart huruvida den nationella lagstiftningen uppfyller kraven i bestämmelserna i rambeslutet.

⁵ European Treaty Series – nr 173.

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007f3f5>

https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf

⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=21215&no=2>

⁷ Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Spanien, Kroatien, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Rumänien, Österrike, Polen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Finland, Sverige och Förenade kungariket.

⁸ Belgien, Kroatien, Italien, Luxemburg, Lettland, Polen och Slovenien.

⁹ Hänvisningar till lagbestämmelser, både i nationell lagstiftning och FN-konventionen mot korruption, är i den form de har lämnats av medlemsstaterna. Ramverket för brott grundas på artiklarna 15–22 i FN:s konvention mot korruption i en strävan att främja framtida jämförelse och en bättre förståelse för skillnaderna mellan definitioner och registreringssystem. Huruvida uppgifter har införts i en kategori eller en annan utgör inte någon bedömning från kommissionen om de nationella bestämmelsernas räckvidd i förhållande till de kategorier för vilka uppgifter har begärts. En detaljerad diskussion om metoder är tillgänglig här:

https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/official_corruption_statistics_2011_2013_jan16_en.pdf

Fokus i rapporten ligger på artiklarna 2–7 i rambeslutet. Den omfattar inte artiklarna 8–11 (dvs. bestämmelser om upphävande, genomförande, territoriell tillämpning, ikraftträdande), eftersom de inte kräver något nationellt införlivande.

1.1. Artikel 2 – Aktiv och passiv korruption inom den privata sektorn

1.1.1. Allmänna kommentarer

Artikel 2 är en central bestämmelse i rambeslutet. I artikeln definieras brotten aktiv och passiv korruption i samband med kommersiell verksamhet. Tillämpningsområdet för artikel 2.1 omfattar kommersiell affärsverksamhet som bedrivs i vinstdrivande företag och i ideella organisationer.

De sju rekvisiten i artikel 2.1 anges nedan.

Artikel 2.1 a – aktiv korruption	Artikel 2.1 b – passiv korruption
”lova, erbjuda eller ge”	”begära eller ta emot ... eller acceptera ett löfte om”
”direkt eller genom en mellanhand”	”direkt eller genom en mellanhand”
”en person som i någon egenskap leder eller arbetar”	”i ledande ställning eller som anställd”
”ett företag inom den privata sektorn”	”ett företag inom den privata sektorn”
”en otillbörlig förmån, oavsett art”	”en otillbörlig förmån, oavsett art”
”för egen räkning eller för tredje mans räkning”	”för egen räkning eller för tredje mans räkning”
”i strid med sina skyldigheter skall utföra eller underlåta att utföra en handling”	”i strid med sina skyldigheter utföra eller underlåta att utföra en handling”

I ovanstående tabell skiljer sig enbart de första rekvisiten åt avsevärt (”lova, erbjuda eller ge”/”begära eller ta emot ... eller acceptera ett löfte om”) för aktiv och passiv korruption. Därför har medlemsstaterna i allmänhet införlivat de sex kvarvarande rekvisiten med en liknande lydelse i sin nationella lagstiftning. Dessa sex rekvisit för aktiv och passiv korruption behandlas därför gemensamt nedan.

Detaljerad analys

1.1.1.1. Artikel 2.1 a – aktiv korruption – ”lova, erbjuda eller ge”

Dessa tre ageranden från gärningsmannen skiljer sig något åt även om överlappningar är möjliga. ”Lova” kan, till exempel, omfatta situationer där den som mutar åtar sig att ge en otillbörlig förmån senare eller där de parter som gör sig skyldiga till mutbrott kommer överens om att den som mutar ska ge den otillbörliga förmånen senare. ”Erbjuda” kan omfatta situationer där den som mutar signalerar beredskap att när som helst ge den otillbörliga förmånen. Slutligen kan ”ge” även omfatta situationer där den som mutar överlåter den otillbörliga förmånen.

Nitton medlemsstater (Belgien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Cypern, Litauen, Nederländerna, Österrike, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Finland och Sverige) har nästan ordagrant införlivat de tre begreppen ”lova, erbjuda eller ge” med sin lagstiftning.

Dessutom har de begrepp som använts vid införlivandet en motsvarande betydelse enligt relevant nationell rättspraxis i sju medlemsstater (Belgien, Estland, Irland, Luxemburg,

Ungern, Malta och Polen). I Estland, Ungern, Irland och Polen anges ”erbjudande en muta” inte i den aktuella definitionen av aktiv korruption men omfattas av rättspraxis. I Belgien och Luxemburg hänvisas i strafflagarna till ”*tillhandahållande av ett erbjudande, ett löfte eller en förmån av något slag*”¹⁰. I Malta är den person som ”*mutar*” ansvarig som medbrottsling. Den person som försöker förmå den andra personen att begå brottet ska fortfarande bestraffas även om försöket misslyckas¹¹.

I Lettland omfattar bestämmelserna inte uttryckligen ”*lova en muta*”.

Artikel 2.1 b – passiv korruption – ”*begära eller ta emot ... eller acceptera ett löfte om*”

Vad gäller ett brott som avser passiv korruption omfattar de avgörande rekvisiten även att begära eller ta emot en otillbörlig förmån eller acceptera ett löfte om en sådan förmån. ”*Begära*” kan, till exempel, hänföra sig till en ensidig handling. Detta innebär att det saknar betydelse huruvida begäran faktiskt har uppfyllts. ”*Ta emot*” kan, till exempel, avse det faktiska mottagandet av förmånen¹². ”*Acceptera ett löfte*” om en otillbörlig förmån kan hänföra sig till situationer där den person som mutats samtycker till att ta emot förmånen senare.

Arton medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tyskland, Grekland, Kroatien, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Österrike, Portugal, Slovakien, Finland, Italien, Rumänien, Nederländerna, Polen och Sverige) har införlivat de tre begreppen ”*begära eller ta emot ... eller acceptera ett löfte om*” nästan ordagrant med sin lagstiftning.

I sex medlemsstater (Tjeckien, Danmark, Estland, Frankrike, Irland och Slovenien) har andra begrepp använts vid införlivandet i strafflagen, men de har en motsvarande betydelse enligt relevant rättspraxis. I Lettland omfattar bestämmelserna inte uttryckligen ”*acceptera ett löfte om en muta*”, men däremot ”*acceptera ett erbjudande om en muta*”. I Tjeckien omfattar den nuvarande definitionen av passiv korruption, i vilken hänvisas till ”*samtycker till att acceptera eventuella gåvor eller motprestationer som ett incitament eller ersättning*” inte uttryckligen ”*acceptera ett löfte om en otillbörlig förmån*”.

I Spanien omfattar bestämmelserna inte uttryckligen rekvisitet ”*acceptera ett löfte om en muta*”, eftersom det endast hänvisas till accepterandet av ”*en oberättigad förmån eller fördel*”.

Artikel 2.1 a och b: De återstående fem rekvisiten

”direkt eller genom en mellanhand”

Oberoende huruvida mottagaren av den otillbörliga förmånen är den person som tar emot mutan eller en tredje man, föreskrivs i artikel 2 att kriminaliseringen även ska omfatta mellanhänder.

I 14 medlemsstater, nämligen Belgien, Tjeckien, Spanien, Grekland, Frankrike, Kroatien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Portugal, Rumänien och Slovakien, har detta rekvisit införlivats ordagrant.

I tolv medlemsstater (Bulgarien, Tyskland, Danmark, Irland, Italien, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Finland, Slovenien och Sverige) omfattar bestämmelserna inte uttryckligen ”*direkt eller genom en mellanhand*”. I Estland omfattar definitionen av aktiv korruption inte detta rekvisit, medan det däremot återspeglas i definitionen av passiv korruption. Det framgår

¹⁰ ”*proposer une offre, une promesse ou un avantage de toute nature*”.

¹¹ Artiklarna 115, 120 och 121 i strafflagen.

¹² Enligt punkterna 41–42 i den förklarande rapporten till den straffrättsliga konventionen.

inte av de uppgifter som de estniska myndigheterna lämnat huruvida vissa rekvisit som endast har inkluderats i definitionen av passiv korruption också är tillämpliga på aktiv korruption.

Samtliga medlemsstater har emellertid vidtagit åtgärder även om inte ”direkt eller genom en mellanhand” anges, eftersom nationell lagstiftning tyder på att båda situationerna omfattas.

”en person som i någon egenskap leder eller arbetar”/”i ledande ställning eller som anställd”

I tolv medlemsstater (Bulgarien, Belgien, Tyskland, Grekland, Spanien, Frankrike, Lettland, Luxemburg, Ungern, Malta, Polen och Finland) har detta rekvisit införlivats ordagrant.

Dessutom har tio medlemsstater (Tjeckien, Danmark, Kroatien, Litauen, Nederländerna, Österrike, Portugal, Sverige, Slovakien och Slovenien) införlivat det med smärre variationer.

I Kroatien, Nederländerna och Österrike innehåller lagstiftningen inte någon hänvisning till funktionen ”*leder*” utan enbart till ”*arbetar*”. I Portugal innehåller definitionen inte heller någon hänvisning till funktionen ”*leder*”, utan i stället hänvisas till ”*anställda inom den privata sektorn*” vid passiv korruption och till ”*varje person*”¹³ vid aktiv korruption. I Litauen är mutbrott endast straffbelagda inom den privata sektorn för personer som har ”*lämpliga administrativa befogenheter*” eller ”*är behöriga att handla för en byrås, ett företags eller en organisations räkning*” eller ”*utövar offentliga funktioner*”. Litauen argumenterar att begreppen leder eller arbetar har klargjorts genom Högsta domstolens rättspraxis. I Tjeckien och Slovakien föreskrivs inte någon uttrycklig begränsning till en person som leder eller arbetar, eftersom ordalydelsen förefaller omfatta alla slags förbindelser till eller samband med ett privat företag. I svensk lagstiftning hänvisas till ”*[d]en som är arbetstagare eller utövar uppdrag*” (passiv korruption) eller till ”*den som*” (aktiv korruption). Detta förefaller omfatta båda rekvisiten leder och arbetar. I Danmark och Slovenien antas bestämmelserna omfatta alla dessa rekvisit, eftersom någon koppling mellan gärningsmannen och den juridiska personen inte specificeras.

Vad gäller Estland omfattar definitionen på aktiv korruption inte ”*leder eller arbetar*”, medan definitionen på passiv korruption är bredare och hänvisar till ”*av en person som är behörig att bedriva ekonomisk verksamhet*”. Det framgår inte av de uppgifter som de estniska myndigheterna lämnat huruvida vissa rekvisit som har inkluderats i definitionen av passiv korruption också är tillämpliga på aktiv korruption.

I Rumänien görs inte någon uttrycklig hänvisning till ”*leder eller arbetar*” i definitionen på aktiv och passiv korruption. I texten hänvisas till ”*den som, tillfälligt eller permanent, fullgör en skyldighet eller en uppgift i den mån de kan delta i eller påverka beslutsfattandet*”. Detta förefaller omfatta ledningsfunktioner men inte nödvändigtvis alla sorters anställningsförhållanden. På Irland och Cypern begränsas aktiv och passiv korruption till företrädarens agerande ”*i förhållande till huvudmannens affärer eller verksamhet*”, vilket förefaller inskränka definitionen.

I Italien hänvisas i bestämmelserna om aktiv och passiv korruption endast till verkställande funktioner, såsom chefer, generaldirektörer, direktörer som är ansvariga för att upprätta balansräkningen, kommunfullmäktigeordförande och likvidatorer eller till den som ”*utövar olika ledande funktioner*”¹⁴, vilket gör att personer utan en ledande funktion utelämnas.

”ett företag inom den privata sektorn”

I tio medlemsstater (Bulgarien, Tjeckien, Frankrike, Estland, Grekland, Italien, Lettland, Ungern, Malta och Portugal) innehåller de nationella införlivandeåtgärderna en uttrycklig

---

¹³ ”den som”.

¹⁴ ”*esercita funzioni direttivi diverse*”.

hänvisning till detta rekvisit. I 14 medlemsstater (Belgien, Danmark, Spanien, Kroatien, Irland, Cypern, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Sverige) innehåller bestämmelserna emellertid inte någon uttrycklig hänvisning, eftersom brottet i dessa länder normalt sett hänför sig till varje person ("den som"). En liknande hänvisning är emellertid förenlig med rambeslutet så länge den är tillräckligt bred.

I Tyskland, Österrike och Finland är bestämmelsens räckvidd begränsad till företag/näringsverksamhet¹⁵, vilket är snävare begrepp än företag inom den privata sektorn. I Spanien har räckvidden begränsats på ett liknande sätt¹⁶. Vad gäller denna fråga, se även artikel 2.2 nedan.

---

¹⁵ "Unternehmen/elinkeino/näringsverksamhet".

¹⁶ "empresa mercantile/sociedad".

”en otillbörlig förmån, oavsett art”

En otillbörlig förmån kan vara ekonomisk men kan även vara av immateriell karaktär. Det som är avgörande är att gärningsmannen eller någon annan person, exempelvis en släkting, får en mer fördelaktig ställning än denne hade innan brottet begicks och att han eller hon inte var berättigad att erhålla förmånen. Detta omfattar exempelvis pengar, semestrar, lån, mat och dryck, extra snabb behandling av ett ärende, bättre karriärmöjligheter etc. Rekviritet ”otillbörligt” ska tolkas som någonting som mottagaren inte lagligen hade rätt att acceptera eller motta. Denna tolkning gör att brottet inte omfattar förmåner som är tillåtna enligt lag eller enligt administrativa bestämmelser.

I 19 medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tyskland, Danmark, Spanien, Grekland, Cypern, Litauen, Lettland, Luxemburg, Ungern, Malta, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Finland, Italien och Sverige) har detta rekvirit införlivats bokstavligen.

Vissa andra medlemsstater har införlivat det med smärre variationer.

I de nederländska genomförandebestämmelserna hänvisas inte till en ”otillbörlig förmån”, utan snarare till en ”gåva”, ”tjänst” eller ett ”löfte”. I Cypern har ”otillbörlig förmån” införlivats som ”*varje gåva eller ersättning som utgör en uppmuntran eller en belöning*”. I den franska lagstiftningen hänvisas till ”*varje förmån*”, vilket har en något bredare betydelse, medan det i kroatisk lagstiftning hänvisas till en ”*fördel*”. I slovensk lagstiftning hänvisas till ”*en otillåten tilldelning, gåva eller annan egendomsförmån*”. I Irland hänvisas till ”*gåva, ersättning eller förmån*” för passiv korruption, medan det endast hänvisas till ”*gåva eller ersättning*” för aktiv korruption.

I Slovakien behandlas inte uttryckligen erbjudandet av några andra otillbörliga förmåner än mutor. Begreppet ”*förmån*” används inte i bestämmelserna om mutbrott i den slovakiska strafflagen, utan istället används begreppet ”*muta*”¹⁷: ”*En muta ska förstås som en sak eller överföring av egendom eller av någonting immateriellt till vilket det inte finns någon laglig rätt*”. I Tjeckien omfattas ”*en otillbörlig förmån, oavsett art*” av definitionen av ”*muta*”, vilket definieras som ”*en otillbörlig förmån som utgörs av ett direkt materiellt berikande eller annan förmån ... till vilken han/hon inte är berättigad*”¹⁸.

I de estniska bestämmelserna hänvisas till otillbörlig förmån vid passiv korruption som ”*egendom eller andra förmåner*”, medan det i lagstiftningen vid aktiv korruption hänvisas till en muta, vilket är ett begränsat begrepp jämfört med otillbörlig förmån. På grundval av den tillgängliga informationen är det oklart huruvida vissa rekvirit som har inkluderats i definitionen på passiv korruption även är tillämpliga på aktiv korruption.

”för egen räkning eller för tredje mans räkning”

I 22 medlemsstater har detta rekvirit införlivats ordagrant (Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Spanien, Grekland, Frankrike, Ungern, Kroatien, Cypern, Litauen, Lettland, Luxemburg, Malta, Österrike, Portugal, Slovakien, Slovenien, Finland, Irland och Sverige).

Det är möjligt att rekviritet som hänför sig till en tredje man omfattas endast indirekt i Polen, i den mån det motsvarar ”*till förmån för en köpare, eller en mottagare av varor, tjänster eller andra prestationer*”.

---

¹⁷ Definieras i avsnitt 131 punkt 3. ”*En sak*” definieras i avsnitt 130 punkterna 1 och 2.

¹⁸ Avsnitt 334 punkt 1 i strafflagen.

Detta rekvisit omfattas inte uttryckligen i två medlemsstater (Nederländerna och Rumänien). I ytterligare två (Estland och Italien) omfattas det inte vad gäller definitionen av aktiv korruption.

”i strid med sina skyldigheter utföra eller underlåta att utföra en handling”

I 13 medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tyskland, Danmark, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Luxemburg, Österrike och Slovakien) har detta rekvisit införlivats bokstavligen i nationell lagstiftning.

I sju medlemsstater (Litauen, Lettland, Ungern, Malta, Portugal, Rumänien och Sverige) har rekvisitet införlivats med smärre variationer. I Rumänien återspeglas detta rekvisit endast i definitionen av passiv korruption. I Litauen har det införlivats som *”laglig eller olaglig handling eller underlåtenhet ... vid utövandet av hans/hennes befogenhet”*. I Portugal återfinns begreppet ”pliktförsummelse” enbart i definitionen av passiv korruption, men inte vad gäller aktiv korruption. I Lettland har rekvisitet *”i strid med sina skyldigheter utföra eller underlåta att utföra en handling”* införlivats på ett mer generellt sätt genom att utförandet eller underlåtenheten att utföra en handling ska äga rum *”med användning av hans eller hennes befogenhet”*, utan att det nödvändigtvis är frågan om en särskild försummelse. I Ungern, Malta och Sverige innehåller lagstiftningen inte någon hänvisning till *”skall utföra eller underlåta att utföra en handling”*. Detta talar för att utelämnandet av dessa rekvisit inte påverkar rekvisitet *”i strid med sina skyldigheter”* som föreskrivs i strafflagen. Det saknar betydelse huruvida dessa ord är uttryckliga eller underförstådda.

I Estland betecknas detta rekvisit som *”missbruk av hans eller hennes behörighet”* vid passiv korruption, medan det inte berörs alls i definitionen på aktiv korruption. Det framgår inte av de uppgifter som de estniska myndigheterna lämnat huruvida vissa rekvisit som har inkluderats i definitionen av passiv korruption också är tillämpliga på aktiv korruption.

I Tjeckien är bestämmelsernas tillämpningsområde inte begränsat till sådana utbrott inom den privata sektorn där det är frågan om en pliktförsummelse.

I Spanien ströks meningen *”i strid med sina skyldigheter”* från lagstiftningen. Vidare återspeglas inte rekvisitet *”utföra eller underlåta att utföra en handling”* i den nuvarande lydelsen. Artikelns räckvidd är dessutom begränsad (*”vid köp eller försäljning av varor, eller avtal om tjänster eller affärsförbindelser”*).

I Finland och Kroatien specificeras inte pliktförsummelse och istället för *”utföra eller underlåta att utföra en handling”* hänvisar texten till nytta för den som ger mutan eller för någon annan. I Slovenien hänvisas i lagstiftningen till en underlåtenhet att beakta organisationens eller en annan enskilds intresse eller vållande av skada vid ingåendet eller förlängningen av ett avtal. I Nederländerna har rekvisitet *”pliktförsummelse”* införlivats som *”i strid med god tro”*, vilket omfattar *”döljande av acceptandet av eller begäran om gåvan eller löftet eller tjänsten för dennes arbetsgivare eller huvudman”*¹⁹.

I Polen har begreppet *”pliktförsummelse”* införlivats som *”underlåtenhet att fullgöra en uppgift som tilldelats en sådan person som kan vålla betydande skada på en sådan enhet eller kan utgöra otillbörlig konkurrens eller ett icke godtagbart gynnande av en köpare eller en mottagare av varor, tjänster eller andra prestationer”*.

Ytterligare begränsningar

I Belgien och Luxemburg finns det, både vid passiv och aktiv korruption, till skillnad från i de andra 25 EU-medlemsstaterna, en begränsning till situationer där den överordnade inte kände till pliktförsummelsen.

---

¹⁹ Avsnitt 328ter i strafflagen.

Artikel 2.2

I artikel 2.2 fastställs att artikel 2.1 ska tillämpas på affärsverksamhet som bedrivs både i vinstdrivande företag och ideella organisationer.

I de flesta medlemsstater finns en uttrycklig hänvisning till inbegripandet av ideella organisationer i lagstiftningen och i andra är lagstiftningens lydelse så vid att ideella organisationer inte utesluts (Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Estland, Frankrike, Grekland, Kroatien, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien och Sverige).

I fyra medlemsstater (Tyskland, Finland, Österrike och Spanien) har brottet en annan räckvidd. I Tyskland, Finland och Österrike är bestämmelserna begränsade till företag/näringsverksamhet²⁰, vilket är snävare än företag inom den privata sektorn. I Spanien har räckvidden begränsats på ett liknande sätt. Begränsningen av de relevanta brotternas räckvidd till företag medför i vissa situationer att enskilda som mutar för ideella organisationers räkning eller till förmån för dem är undantagna från straffansvar. Ideella organisationer utgör en del av den privata sektorn. Det kan exempelvis vara frågan om stiftelser, sammanslutningar, sportföreningar, kyrkliga organisationer och välgörenhetsorganisationer. Ideella organisationer driver ofta affärsverksamhet, men vanligen använder de intäkterna för att uppnå sina slutgiltiga sociala mål eller utbildnings- eller välgörenhetssyften istället för att fördela intäkterna till organisationens aktieägare, ledare eller medlemmar.

Vad gäller sådan verksamhet som omfattas av rambeslutet kan medlemsstaterna enligt artikel 2.3 förklara att de kommer att begränsa tillämpningsområdet till sådana gärningar som innefattar snedvridning av konkurrensen i samband med förvärv av varor eller kommersiella tjänster. Tyskland, Italien, Österrike och Polen har lämnat sådana förklaringar. Förklaringarna gällde fram till den 22 juli 2010 (artikel 2.4). Eftersom rådet inte fattade något beslut om att förlänga deras giltighet anser kommissionen att de inte längre är giltiga.

I Tyskland är det möjligt att den nuvarande lydelsen i avsnitt 299 i strafflagen utesluter vissa situationer som omfattar företag inom den privata sektorn, eller situationer som de ställs inför i praktiken och vilka inte har något strikt samband med upphandling. I jämförelse hänvisas i artikel 2 till mutbrott *”i samband med kommersiell verksamhet”*, vilket omfattar en rad olika sorters verksamheter.

I Spanien är aktiv och passiv korruption begränsad till *”köp eller försäljning av varor, eller avtal om tjänster eller affärsförbindelser”*.

I Slovenien föreskrivs en möjlig begränsning av brottet, nämligen *”vid ingående eller förlängning av ett avtal”*.

Artikel 3 – Anstiftan, medhjälp, främjande

Artikel 3 inriktas på deltagande i korruption genom anstiftan, medhjälp och främjande. Bestämmelsen omfattar emellertid inte försök till brott²¹.

I 25 medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Grekland, Frankrike, Kroatien, Cypern, Litauen, Lettland, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Finland och

²⁰ *Unternehmen/elinkeino/näringsverksamhet.*

²¹ Detta beror på att definitionen av aktiv och passiv korruption inte bara omfattar beteenden som avser att ”ge” och ”ta emot”, utan även beteenden som går ut på att någon ”lovar”, ”erbjuder” samt ”begär” eller ”accepterar ett löfte om”.

Sverige) behandlas anstiftan, medhjälp och främjande i nationell lagstiftning. Irland förklarade att anstiftan inte uttryckligen omfattas av nationell lagstiftning, men däremot behandlas i rättspraxis.

Italien anser att dessa rekvisit omfattas av bestämmelser i strafflagen som rör ”gynnande”²². Emellertid är den information som erhållits i detta hänseende inte uttömmande.

Artikel 4 – Straffrättsliga och andra påföljder

Enligt artikel 4.1 krävs det att korruption inom den privata sektorn ska beläggas med ”effektiva, proportionerliga och avskräckande” straffrättsliga påföljder. Samtliga medlemsstater behandlar artikel 4.1 i sin nationella lagstiftning.

Enligt artikel 4.2 ska medlemsstaterna säkerställa att passiv och aktiv korruption inom den privata sektorn beläggs med ett maximalt straff på minst ett till tre års fängelse. Kommissionen konstaterar att påföljdsnivån har införlivats i lagstiftningen i samtliga medlemsstater.

Enligt artikel 4.3 krävs det att medlemsstaterna, under särskilda omständigheter, temporärt förbjuder fysiska personer från att bedriva en särskild eller en jämförbar affärsverksamhet i en liknande ställning eller egenskap. Detta behandlas i nationell lagstiftning i 24 medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Estland, Grekland, Frankrike, Kroatien, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Portugal, Polen, Rumänien, Finland, Slovakien och Slovenien). Sverige förklarade att dessa åtgärder kan vidtas på grundval av lagen om näringsförbud, men lämnade inte någon mer detaljerad förklaring.

Cypern och Spanien lämnade inte tillräckliga uppgifter för att det skulle kunna fastställas huruvida artikel 4.3 behandlas i deras nationella lagstiftning.

Artikel 5 – Juridiska personers ansvar

Enligt artikel 5 kan juridiska personer hållas ansvariga både för aktiv och passiv korruption. Medlemsstater får välja mellan straffrättsligt och administrativt ansvar.

I enlighet med artikel 5.1 ska medlemsstaterna säkerställa att juridiska personer är ansvariga när mutbrott har begåtts till förmån för dem av någon person som ”*agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation*” och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation.

Enligt artikel 5.2 ska medlemsstaterna säkerställa att en juridisk person kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll har gjort det möjligt att begå brottet.

Den juridiska personens ansvar ska inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare (artikel 5.3).

För närvarande har 16 medlemsstater (Belgien, Danmark, Tyskland, Spanien, Grekland, Frankrike, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Österrike, Polen, Finland, Slovakien och Slovenien) infört lagstiftning för att införliva denna bestämmelse. Vissa medlemsstater använder straffrättsliga åtgärder och andra administrativa åtgärder mot juridiska personer. Båda tillvägagångssätten är lika godtagbara enligt rambeslutet. I Irland grundas juridiska personers ansvar på rättspraxis. Irland har inte lämnat tillräckliga uppgifter för att det ska vara möjligt att bedöma införlivandet av artikel 5.2 och 5.3.

---

²² ”Favoreggiamento”.

I Portugal är ansvar för juridiska personer och motsvarande enheter uteslutet om gärningsmannen handlade i strid med särskilda order eller instruktioner från personer som är behöriga att utfärda dem. I Kroatien är juridiska personers ansvar beroende av två alternativa kriterier, av vilka det ena avser ”*olaglig vinning*” för den juridiska personen eller för tredje man. I Estland är den juridiska personen undantagen från straffansvar om en handling som har begåtts av en behörig företrädare var ”oundviklig” för den juridiska personen. Irland hänvisar till common law och relevant rättspraxis, enligt vilken en juridisk person är ansvarig för handlingar som vidtas av dess ”kontrolltjänstemän”.

Enligt artikel 5.2 ska medlemsstaterna säkerställa att en juridisk person även kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll har gjort det möjligt att begå brottet. I åtta medlemsstater finns det inte tillräckligt med information för att kunna bedöma huruvida brister i övervakning eller kontroll omfattas enligt nationell lagstiftning (Bulgarien, Tjeckien, Estland, Italien, Malta, Nederländerna och Portugal) eller huruvida rättspraxis täcker dessa aspekter (Irland).

I artikel 5.3 fastställs ett negativt villkor. Det antas att medlemsstaterna uppfyller villkoret att juridiska personers ansvar inte ska utesluta lagföring av fysiska personer som gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare när det inte finns någon motstridig lagstiftning eller praxis.

Artikel 6 – Påföljder för juridiska personer

Enligt artikel 6 ska medlemsstaterna fastställa effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för juridiska personer (straffrättsliga eller administrativa) för aktiv och passiv korruption, anstiftan och främjande och när brister i övervakning eller kontroll har gjort det möjligt att begå brottet. Utöver finansiella påföljder innehåller artikel 6.1 andra exempel på sanktioner som kan åläggas, såsom frantagande av offentliga förmåner eller stöd, näringsförbud, rättslig övervakning eller rättsligt beslut om upplösning av verksamheten. Enligt artikel 6.2 ska påföljderna vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Arton medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Grekland, Frankrike, Kroatien, Lettland, Luxemburg, Ungern, Malta, Österrike, Polen, Slovakien, Slovenien, Finland och Cypern) har lämnat uppgifter som tyder på att de har infört lagstiftning för att införliva artikel 6.1. Uppgifterna från de andra medlemsstaterna är inte entydiga.

Artikel 6.2 behandlas i nationell lagstiftning i 26 medlemsstater. Irland bekräftar att artikel 6 har införlivats genom en rättsakt som antogs 1906. Denna lag omfattar emellertid endast påföljder för fysiska personer och inte för juridiska personer. De uppgifter som lämnats är därför inte tillräckliga för att kunna bedöma införlivandet.

Artikel 7 – Behörighet

Enligt artikel 7 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet i frågor som omfattas av rambeslutet, när brottet har begåtts helt eller delvis på medlemsstatens territorium, av en av dess medborgare eller till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium. Medlemsstaterna har visst handlingsutrymme för tillämpningen av de båda sistnämnda behörighetsreglerna.

Samtliga medlemsstater har infört nationella åtgärder för att införliva denna bestämmelse.

I enlighet med artikel 7.2 tillämpas inte vissa av behörighetsreglerna i 16 medlemsstater (Bulgarien, Tyskland, Danmark, Frankrike, Grekland, Italien, Irland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Finland och Sverige). Detta gäller brott som begåtts av en av landets medborgare eller till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium. I vissa medlemsstater (såsom Finland, Frankrike och Danmark) föreskrivs ett krav på dubbel straffbarhet enligt artikel 7.2 b, vilket kan omfattas av ytterligare villkor, såsom att offret ingett en rapport (Frankrike) eller att åklagarmyndigheten inlett förfarandet (Frankrike).

SLUTSATSER

De uppgifter som medlemsstaterna har lämnat tyder på att många av dem har genomfört stora reformer sedan 2011. Till exempel ändrade Grekland sina straffrättsliga bestämmelser om korruption 2014 och Bulgarien, Tyskland, Estland och Spanien gjorde samma sak 2015. Belgien ändrade sin strafflag 2016 och 2018 och Italien gjorde samma sak 2017. Ungern antog en ny strafflag 2012 och reviderade alla därmed sammanhängande rättsliga instrument. Slovakien antog en ny lag om ansvar för juridiska personer 2016.

Sammantaget har graden av införlivande av rambeslutet klart förbättrats sedan genomföranderapporten från 2011. Den sanktionsnivå som införts i de nationella strafflagarna överensstämmer med minimikraven i rambeslutet i samtliga medlemsstater.

Emellertid har vissa bestämmelser i rambeslutet varit svåra att införliva i vissa medlemsstater. Till exempel omfattar inte lagstiftningen i samtliga medlemsstater accepterandet av ett löfte om en muta, och i vissa länder är begåendet av ett brott av någon som leder eller arbetar begränsat till en särskild ställning eller särskilda befogenheter. Otillbörliga förmåner som erbjuds eller ges till tredje man förefaller inte omfattas fullt ut i ett litet antal medlemsstater. Begreppet otillbörlig förmån definieras även på en rad olika sätt. Ibland omfattas mer än vad som är strikt nödvändigt, medan viktiga rekvisit utelämnas andra gånger. Vidare har vissa medlemsstater begränsat räckvidden av korruptionsbrott inom den privata sektorn, antingen genom att specificera vissa villkor för att ett brott ska ha begåtts, eller genom att begränsa brottets räckvidd till företag och andra vinstdrivande enheter, vilket således innebär att ideella organisationer utelämnas. I vissa medlemsstater är de relevanta bestämmelserna i strafflagen inte tillämpliga på ideella organisationer.

Flera medlemsstater har vidtagit åtgärder för att ändra sin nationella lagstiftning, men det krävs att dessa ansträngningar utökas till verkställighet av dessa straffrättsliga åtgärder. Av de 22 medlemsstater som tillhandahöll statistik inom ramen för 2018 års uppdatering för referensåren 2014–2016 tillhandahöll endast 13²³ medlemsstater registrerade uppgifter om mutbrott inom den privata sektorn. Under rapporteringsåren har antalet fällande domar för korruption inom den privata sektorn varit mycket litet.

Kommissionen kommer att fortsätta att hjälpa medlemsstaterna att införliva, genomföra och verkställa EU-lagstiftningen så att den når en tillfredsställande nivå. I detta ingår att kontrollera att nationella åtgärder fullt ut stämmer överens med de motsvarande bestämmelserna i rambeslutet, anordna möten med medlemsstaternas nationella myndigheter och underlätta utveckling och utbyte av bästa praxis inom specifika områden. Vid behov kommer kommissionen att använda sina verkställandebefogenheter enligt fördragen genom överträdelseförfaranden. Slutligen kommer kommissionen att fortsätta att samla in brottsstatistik om korruption inom den privata sektorn.

---

²³ Österrike, Belgien, Bulgarien, Tyskland, Kroatien, Ungern, Italien, Litauen, Luxemburg, Polen, Portugal, Slovenien och Förenade kungariket.